

Många *Utg. Carola Ekrem*
 krokar i
långdansen
Finlandssvenska ordspråk och talesätt

INNEHÅLL

<i>Till läsaren</i>	8
<i>Om utgåvan</i>	10

Ordspråk och talesätt

1. Vår herre och djävulen	15
2. Himmelen, helvetet, tron, döden och de yttersta tingen	29
3. Kyrkan, prästen och klockaren	35
4. Kejsaren, herrarna och överheten	41
5. Bönder, drängar, skomakare, skräddare och annat yrkesfolk	49
6. Arbetet, lättjan och fliten	57
7. Pengarna, egendomen och sparsamheten	77
8. Den fattige, den rike och tiggaren	95
9. Snålheten, slöseriet och generositeten	119
10. Människan och hennes öde, livets gång	129
11. Hus och hem, hemma och borta, eget och andras	137
12. Sämja och osämja, vänner, fiender, avund	145
13. Människans åldrar, de gamla och de unga	163
14. Föräldraskap och uppfostran	179
15. Mannen och kvinnan, giftermålet och kärleken	191
16. Handling och konsekvens	211
17. Visdom, dumhet, kunskap och galenskap	227
18. Laster och dygder	243
<i>Högfärd, skytsamhet, egenkärlek</i>	244
<i>Sanning och lögn</i>	253
<i>Pålitlighet, ärlighet</i>	258
<i>Andra laster och dygder</i>	264
19. Tjuvar och kriminalitet	267
20. Ondskan och godheten, rätt och orätt	273
21. Levnadsregler, livserfarenhet, goda råd	279

22.	Först och sist, rätt plats, i rättan tid	303
23.	Litet och mycket, stort och smått, lagom och måttligt	319
24.	Våga, vinna, mod, rädsla och fara	333
25.	Fel och brister, goda och dåliga egenskaper	337
26.	Bättre si än så	347
27.	Lycka och olycka, glädje och sorg, nöd och besvär	355
28.	Tala och tiga	367
29.	Humör, rykte, skvaller, namn och ära	375
30.	Kroppen, sinnena och kläderna	385
31.	Hälsa och sjukdom	399
32.	Väder och vind, tid och årstid, helg och fest	403
33.	Maten, drycken, aptiten, svälten och njutningsmedlen	415
34.	Trollen, vi och de andra	435
35.	Ordlekar, krumbukter och krokare i långdansen	441
36.	Hälsningar, befallningar och förbud	447
37.	En gång, flera gånger	451
38.	Djuren i ordspråken	455
	<i>Hundar</i>	456
	<i>Katter</i>	464
	<i>Hästar</i>	468
	<i>Hönor, tuppar och gäss</i>	471
	<i>Kor, kalvar, oxar och tjurar</i>	474
	<i>Lamm, får, bockar och getter</i>	480
	<i>Grisar och svin</i>	482
	<i>Rävar, vargar och björnar</i>	487
	<i>Harar</i>	488
	<i>Möss och råttor</i>	489
	<i>Fåglar</i>	490
	<i>Fiskar</i>	497
	<i>Flugor och löss</i>	499
	<i>Om olika djur</i>	502
39.	Liknelser	505
	<i>Om olika egenskaper</i>	506
	<i>Om djuren</i>	534
	<i>Om utseendet och kroppen</i>	541
	<i>Om fan, prästen och andra personer</i>	543
	<i>Övriga liknelser med varierande betydelser</i>	549

40. Ordstäv – wellerismer	553
<i>Vad djuren sa</i>	554
<i>Vad fan och några andra sa</i>	558
<i>Vad bonden, gubben, gumman och annat folk sa</i>	563
<i>Sagt i festtider</i>	590
<i>Vad pojken och flickan sa</i>	592
<i>Sagt om frieri, giftermål och bröllop</i>	596
<i>Sagt om döden och dödsfall</i>	598
<i>Sagt av olika yrkesgrupper</i>	600
<i>Sagt av tiggaren, halta gubben, blinda gumman och den late</i>	610
<i>Vad finnen, ryssen och andra utlänningar sa</i>	612
<i>Sagt av namngivna personer</i>	614
41. Situationskommentarer och allehanda uttryck	623

CAROLA EKREM

Ordspråken – urgamla och internationella	630
Ekon av folksjälen?	632
Gamla och nya ordspråk i arkiv och utgåvor	635
Ordspråk i skolans läseböcker	636
Hur insamlades de finlandssvenska ordspråken?	637
Väinö Solstrand – den stora finlandssvenska ordspråksinsamlaren	641
Insamlingen fortsätter	644
Finlandssvenskarna berättar om sina ordspråk	647
Studier om finlandssvenska ordspråk	650
Hur ska ordspråk systematiseras?	653
Ordspråken i dag: travestier, nytolkningar och mediebruk	654
 <i>Källor och litteratur</i>	 665